

Verksamhetsplan 2019

Bygdegårdarnas
Riksförbund

Innehåll

1. Bygdegårdarna samlar Sverige	3
1.1 Vision och långsiktiga mål	3
1.2 Jubileumsåret 2019	3
2. Organisationsutveckling	4
3. Kommunikation och opinionsbildning	5
4. Fastighet	6
4.1 Byggnad	6
4.2 Miljö	6
4.3 Försäkring	7
5. Verksamhet	8
5.1 Kultur	8
5.2 Konst	8
5.3 Landsbygdsutveckling	9
5.4 Film	10
5.5 Ungdomsverksamhet	11

1. Bygdegårdarna samlar Sverige

Bygdegårdarnas Riksförbund, BR, med 1427 bygdegårdsföreningar, är landets största riksorganisation för föreningsdrivna samlingslokaler. Den allmänna samlingslokalen är en arena för alla med en demokratisk värdegrund, där utrymme finns för folkbildning, kultur, möten och fest. En mötesplats som skapar möjligheter och mening. Samlingslokalen är också en kraft för ett inkluderande samhälle.

Den stora majoriteten av landets bygdegårdar finns på landsbygden. Bygdegårdsföreningen är den starka motor som behövs för att stärka samverkan och därigenom stärka den lokala gemenskap som är nödvändig för att det lokala utvecklingsarbetet ska bli framgångsrikt.

1.1 Vision och långsiktiga mål

Förbundsstämman 2018 antog vision och långsiktiga mål för förbundet. BR:s verksamhet syftar till att uppnå visionen:

Bygdegårdarna samlar Sverige. Vi är en öppen folkrörelse med mötesplatser i hela landet. Bygdegårdsrörelsen har en ledande roll i att stärka bygden och dess människor – nu och i framtiden.

Denna verksamhetsplan är framtagen med utgångspunkt i att uppfylla de långsiktiga målen:

- Bygdegårdsrörelsen är en välkänd och respekterad samhällsaktör.
- Bygdegårdarna blir fler, med en ännu bättre spridning över landet.
- Bygdegårdarna är funktionella och tillgängliga mötesplatser.
- Bygdegårdarnas verksamhet når fler målgrupper.

1.2 Jubileumsåret 2019

Bygdegårdarnas Riksförbund grundades den 14 augusti 1944, vilket innebär att förbundet firar sitt 75-årsjubileum under 2019. Dessutom är det 100 år sedan den första samlingslokalen byggdes specifikt som bygdegård uppfördes: Ås Förbundsgård. Detta jubileumsår kommer uppmärksammas i BR:s löpande kommunikation och firas i samband med förbundsstämman. En jubileumsbok kommer också ges ut.

2. Organisationsutveckling

Behov och syfte

Bygdegårdarnas Riksförbund ger stöd och service till bygdegårdsdistrikten och medlemsföreningarna för att stärka och utveckla organisationen. För att fler människor ska kunna ta del av de möjligheter som bygdegårdsrörelsen ger måste förbundet fortsätta växa, både i etablering i fler kommuner och i antal medlemsföreningar. För att kunna rekrytera fler medlemmar är det viktigt att medlemsansökanprocessen är tydlig och enkel, samt att distrikten involveras i rekryteringsarbetet. Bygdegårdsrörelsen vill vara en inkluderande och jämställd rörelse där fler får plats, och har därför tagit fram en likabehandlingsplan som ska genomsyra hela organisationen.

Mål

- Att uppnå ett medlemstal på 1 435 stycken bygdegårdsföreningar.
- Att det ska finnas bygdegårdsföreningar i 252 av landets 290 kommuner.
- Att implementera likabehandlingsplanen i hela organisationen.
- Att erbjuda våra distrikt och medlemsföreningar relevanta utbildningar och studiecirklar.

Metod

Vi kommer kartlägga vilka kommuner som inte har bygdegårdar och välja ut några lämpliga projektdistrikt för att ta fram ett arbetssätt för medlemsrekrytering. Parallellt kommer vi att förenkla informationspaketet för de som är intresserade av att bli medlemmar, ta fram en ny infofolder om BR och göra medlemsansökan mer synlig digitalt för att underlätta processen. I arbetet med att bli en större och växande organisation är implementeringen av likabehandlingsplanen en viktig del. Denna kommer kommuniceras till hela organisationen och utgöra grund för workshops och diskussioner under årets konferenser och utbildningar.

Vi kommer att arrangera ordförandekonferenser, seminarier och andra organisatoriska utbildningar som möjliggör för våra funktionärer att mötas, fortbilda sig och utbyta erfarenheter. Delar av detta kommer att göras i samverkan med Studieförbundet Vuxenskolan.

3. Kommunikation och opinionsbildning

Behov och syfte

Bygdegårdar är en viktig del av samhällsstrukturen och behöver visa det tydligare för beslutsfattare och andra viktiga samhällsaktörer samt för allmänheten. Det kan till exempel underlätta för bygdegårdar att få bidrag och stöd för sin verksamhet. I och med den nya hemsida som lanserades i oktober 2018 ser vi också ett behov av att distriktens hemsidor ska bli mer relevanta och innehållsrika för sina föreningar regionalt.

Mål

- Att 50 föreningar har bjudit in företrädare för kommunen till möten.
- Att 5 distrikt har medverkat vid minst ett tillfälle vid framtagande av regionala styrdokument.
- Att skapa förståelse om behovet av verksamhetsersättning hos företrädare för regering och riksdag.
- Att få kunskap om allmänhetens kännedom om bygdegårdar.
- Att kännedomen hos allmänheten ökar om bygdegårdar.
- Att alla distrikt ska ha uppdaterade hemsidor.

Metod

Vi kommer att intensifiera arbetet med att ha kontakt med beslutsfattare både lokalt, regionalt och nationellt för att föra fram bygdegårdarnas betydelse för samhället och vad vi kan bidra med. Vi kommer ge stöd och underlag till medlemsföreningar och distrikt för att ta kontakt med respektive beslutsfattare. Vi kommer skicka en skrivelse om verksamhetsersättning till regeringen som följs upp med fysisk kontakt och boka möte med landsbygdsansvariga riksdagsledamöter i respektive regeringsparti.

Under året kommer vi att med hjälp av ett opinionsmätninginstitut göra en undersökning av allmänhetens kännedom om bygdegårdar. Då detta inte är gjort sedan tidigare blir det en utgångspunkt för framtida arbete. Vi kommer arbeta aktivt med kommunikation och opinionsbildning för att påverka kännedomen om bygdegårdar. Vi fortsätter att vara aktiva i sociala medier, skicka pressmeddelanden och samverka med andra aktörer för att öka kännedomen om bygdegårdar hos allmänheten.

Under våren bjuder vi in distriktens hemsidesansvariga till en utbildning i hur de använder och redigerar hemsidan på bästa sätt. Vi fyller även på med kunskap och tips kring hemsidor på vår egen hemsida.

4. Fastighet

4.1 Byggnad

Behov och syfte

Bygdegårdarna behöver vara funktionella och moderna lokaler. Många bygdegårdar har ett behov av renovering och att anpassa sina lokaler för sin verksamhet. Byggnaden behöver vara tillgänglig för alla oberoende av ålder och funktionsvariationer.

Mål

- Att 200 föreningar har genomfört Årlig genomgång av bygdegården.
- Att 100 föreningar har genomfört åtgärder med anledning av den årliga genomgången.
- Att 60 föreningar ska söka investeringsbidrag från Boverket.
- Att öka antalet bygdegårdar som är tillgänglighetsanpassade.
- Att öka antalet föreningar med en utsedd kontaktperson för fastighetsfrågor.

Metod

Vi kommer att informera om Årlig genomgång av bygdegården och vikten av att se över vad som behöver åtgärdas på kort och lång sikt. En konferens med distriktens byggansvariga genomförs under året då deras regionala arbete med Årlig genomgång av bygdegården är i fokus.

För att öka antalet föreningar som söker bidrag från Boverket och tillgänglighetsanpassar husen kommer vi att informera via förbundets informationskanaler samt vid deltagande på kurser, konferenser samt distrikts- och föreningsträffar. Vi stöttar och hjälper de föreningar som väljer att söka.

Vi kommer att informera gentemot distrikt och föreningar om vikten av att utse kontaktperson för fastighetsfrågor på föreningsnivå.

4.2 Miljö

Behov och syfte

Bygdegårdarnas Riksförbund behöver underlätta och inspirera föreningarna att arbeta för en hållbar miljö. Miljöanpassade lösningar vad gäller drift, underhåll och materialval vid upprustning behövs. Föreningarna kan visa sitt miljöengagemang med ett konkret miljödiplom som ger föreningen ökad status och kan påverka valet av bygdegård för hyresgäster.

Mål

- Att öka antalet miljödiplom med 30 stycken mot föregående år.
- Att hälften av distrikten sätter upp mål för arbetet med miljödiplom.
- Att verka för att föreningarna berättar om sitt miljöarbete.

Metod

Få fler föreningar att ta miljödiplom genom att sprida kunskap och vägleda distriktens miljöansvariga. En konferens med distriktens miljöansvariga genomförs också under året.

Information ges i förbundets informationskanaler om vikten av miljöarbete samt påvisas goda exempel att inspireras av.

4.3 Försäkring

Behov och syfte

Ett aktivt skadeförebyggande arbete med låga skadekostnader som följd utgör grunden för en varaktigt låg försäkringspremie. Vi behöver sprida kunskap och lyfta säkerhets- och försäkringsfrågor på ett attraktivt och nutida sätt.

Vi behöver mänskliggöra, exemplifiera och tydliggöra syftet med försäkringen och det skadeförebyggande arbetet. Erfarenheter visar att det både temporärt och även efter att ett skadeförebyggande projekt avslutats ökar medvetenheten hos föreningarna i distrikten för att förebygga skador. Därför har vi ett skadeförebyggande projekt 2018–2019.

Mål

- Att ingen totalbrand inträffar.
- Att den totala skadekostnaden för övriga skador inte överstiger 2,4 miljoner kronor.
- Att hela det budgeterade investeringsbidraget om 200 000 kronor utnyttjas.
- Att 114 stycken av projektdistriktens föreningar, vilket motsvarar 20 procent, har vidtagit en eller flera nya åtgärder när det avslutas 2019.
- Att 200 föreningar blir certifierade som Säker Föreningsgård.

Metod

En konferens för försäkringsansvariga i distrikten genomförs gemensamt med Sveriges Hembygdsförbund under våren. Försäkringsansvariga och försäkringskansliet håller informationsmöte i distrikten för att öka medvetenhet om att förebygga skador. Det skadeförebyggande projektet med tio deltagande distrikt fortsätter och pågår fram till sista oktober 2019.

Webbkursen och certifieringen Säker Föreningsgård lanseras i samband med faktureringen inför 2019. Webbkursen ger fördjupade kunskaper om skadeförebyggande arbete och för att certifierade ska föreningen uppfylla tio punkter som ger en bra grundsäkerhet i bygdegården. Under året kommer fokus på att informera om Säker Föreningsgård vara stort i alla informationskanaler och träffar i distrikten. Föreningarna som blir certifierade blir belönade med återbäring på 20 procent av premien samt en självriskcheck.

Foto: Sofia Nahringsbauer

5. Verksamhet

5.1 Kultur

Behov och syfte

Kulturen inom BR har flera olika roller och funktioner. Det kan exempelvis vara den yrkesverksamma konstnären som bidrar med ett konstverk i samlingslokalen eller scenkonstframträdandet från en scen. Kultur kan också handla om eget skapande som får människor att växa själva eller i grupp. Gemensamt är att kulturen bidrar till möten människor emellan och dessa möten är det viktigaste för ett land byggt av demokrati och yttrandefrihet, där alla människor har lika värde. Kulturen är lika viktig oavsett var du bor och är med och skapar såväl en levande landsbygd som en aktiv stadsdel. Vi vill arbeta för allas rätt till ett rikt kulturliv oavsett plats.

Mål

- Att till bygdegårdsföreningar erbjuda ett antal konceptformat som kan användas för att nå nya målgrupper.
- Att fler än 14 distrikt har en aktuell kulturstrategi.
- Att öka intresset för litteratur och arbeta för läsfrämjande.

Metod

För att stödja föreningarna i att nå nya målgrupper med kulturverksamheten ska olika former av konceptformat tas fram. Det ska ske genom att skapa och sprida checklistor och inspirationstexter, som en enkel guide i att anordna nya typer av aktiviteter som exempelvis språkcafé eller författarkväll. Också större konceptformat kan undersökas. Aktiviteter eller händelser som är tydliga i sina ramar kan utvecklas helt obegränsat i och runt omkring. Liknande nuvarande konceptformat är Den rullande bygdegården och Konst åt alla.

För att koppla samman vår organisations mål på kulturområdet, distriktens visioner och de lokala aktiviteterna, är ett främjande av kulturstrategier i distriktet ett sätt att länka samman bygdegårdsdistriktets verksamhet med de regionala kulturplanerna. Därför arbetar vi

vidare med att stödja våra distrikts arbete av kulturstrategier – utveckla, implementera och revidera.

Vi fortsätter använda erfarenheterna och materialet från läsprogrammet Det är väl ingen konst att läsa.

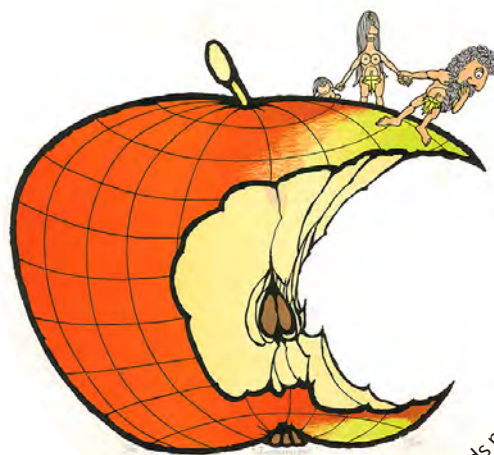
5.2 Konst

Behov och syfte

Konsten är en viktig uttolkare av samtiden och kan bidra till samtalet och dialogen om vårt samhälle. Oavsett bostadsplats arbetar vi för rätten till mötet med samtida konst av yrkesverksamma

konstnärer. Bygdegårdar ska kunna erbjuda kvalitativ konst för såväl föreningens medlemmar som den tillfällige besökaren. Konsten kan skapa en inspirerande miljö, ge uttryck till människors tankar och ifrågasätta förutfattade meningar.

Varje samlingslokal är ett galleri, en konsthall, där konsten ger kraft och energi – det presumtiva konstnätverket måste vi lyfta fram.

Mål

- Att utifrån EWK:s verk arrangera en konstutställning om demokrati och yttrandefrihet.
- Att utveckla konceptet Konst åt alla och deponera konst i fler bygdegårdsföreningar.

Metod

Demokrati och yttrandefrihet är två viktiga aspekter att värna och verka för gällande konstens roll i vårt samhälle. Därför är dessa två ord viktiga delar i vår kommande vandringsutställning Vässa pennan, som tar avstamp i EWK:s (satirtecknaren Ewert Karlsson) produktion och hans 100-årsjubileum 2018, sammankopplat med samtida satirtecknare. Detta blir en utställning, som kommer resa genom Sverige, och lyfter in konsten och samhällssatiren i den allmänna samlingslokalen.

Konst åt alla består av tre delar – den lokala utställningen med den lokala föreningen som lokal värd, tillfället för den yrkesverksamma konstnären att få ställa ut och sälja sin konst samt depositionen av den inköpta konsten som skapar små konstsamlingar över hela landet. Varje del i Konst åt alla arbetar vi för att utveckla och anpassa utifrån de lokala förut sättningar som finns vid varje enskilt tillfälle. Det kan handla om att vid Konst åt alla-utställningen utveckla arrangemanget i samarbete med andra, bjuda in konstnärer med olika uttryck och skapa ett sammanhang vid en konstdepositionshängning. Under året prioriterar vi att deponera konst i fler bygdegårdsföreningar. Med Konst åt alla medverkar vi också under Folk och Kultur i Eskilstuna.

5.3 Landsbygdsutveckling

Behov och syfte

Bygdegårdarnas Riksförbund, dess distrikt och föreningar utgör i samverkan en del av den lokala infrastruktur som är nödvändig för att landsbygden skall kunna skapa tillväxt och attraktionskraft.

Landsbygdsprogrammet till och med 2020 ska fokuseras mot att bygdegårdsrörelsen ska kunna ta del av de stödmöjligheter som landsbygdsprogrammet möjliggör. Vi ska ta plats som en ännu mer etablerad aktör inom det landsbygdsutvecklande området.

Mål

- Att ta plats i regeringens referensgrupp för planeringen av nästkommande Landsbygdsprogram.
- Att verka för att vi finns representerade i länsstyrelser och Leaderområdenas planering av kommande Landsbygdsprogram i alla distrikt.
- Att ta plats i Jordbruksverkets Landsbygdsnätverk och arbetsgrupper.
- Att 10 föreningar och distrikt får ekonomiskt stöd för att söka från Leader till verksamhetsutveckling och/eller investeringsstöd hos länsstyrelserna.
- Att minst hälften av distrikten deltar i länsstyrelsernas partnerskapsträffar.

- Att tillsammans med Studieförbundet Vuxenskolan och dess avdelningar förstärka samarbetet i syfte att öka lokala utvecklingsprojekt.

Metod

Genom ett aktivt påverkansarbete ska BR arbeta för att uppnå målen. Kontakt kommer att tas med regeringskansliet och andra beslutsfattare. Följa upp skrivelse och remissvar samt medverka på möten. Presentera verksamhet och behov av åtgärder för riksdagspartierna. Följa nuvarande stödtilldelning inom länsstyrelsernas investeringsstöd och Leader.

Resurser ifrån Landlotten används för att erbjuda föreningar och distrikt stimulansstöd för att söka från Leader till verksamhetsutveckling och/eller investeringsstöd hos länsstyrelserna.

Samverkan med BR:s övriga medlemsorganisationer och regionala/kommunala aktörer är viktigt. Anledningen till detta är att övriga föreningar, företag och delar av den offentliga verksamheten är beroende av att bygdegården finns som mötesplats för att utveckla landsbygden.

5.4 Film

Behov och syfte

BR har potential att bli en stor visningsorganisation och sprida film i hela landet, både genom biografer och andra visningsfönster. Intresset för filmvisningar är stort men föreningarna behöver mer kunskap för att kunna förverkliga detta.

Mål

- Att verka för att etablera fler digitala biografer bland bygdegårdsföreningarna.
- Att öka antalet föreningar som visar film med 30 föreningar.
- Att genom ett projekt stötta biograferna med publikarbete.

Metod

Informera och inspirera till filmvisningar på både biograf och andra visningsfönster genom nätverksträffar, seminarier, konferenser, sociala medier och utskick i olika kommuni-

kationskanaler. Vi ska öka föreningarnas kunskaper om rättighetsfrågor och möjligheten till filmvisning.

En biografkonferens som berör aktuella ämnen inom biografbranschen ska arrangeras samt filmdagar för biografernas funktionärer. Samarbetet med regionala filmkonsulenter och andra aktörer i filmbranschen ska utökas.

Genom att söka extern finansiering startar vi ett projekt som syftar till att utveckla biografernas publikarbete samt stötta dem med ansökningar och marknadsföring.

5.5 Ungdomsverksamhet

Behov och syfte

Organisationen är i behov av förnyring för att kunna utvecklas. Flera föreningar har svårt att få igång ungdomsverksamhet och att engagera unga ledamöter i styrelserna. Både distrikt och föreningar behöver stöttning och inspiration för att komma vidare.

Mål

- Att 5 föreningar har mottagit ungdomsdiplom.
- Att 10 föreningar söker utvecklingsbidrag hos Boverket för ungdomsverksamhet.
- Att verka för att det blir fler unga ledamöter på både distrikts- och föreningsnivå.

- Att fler föreningar i projektdistriktet för Occupy bygdegården har verksamhet för barn och unga.

Metod

Distrikten har fått identifiera föreningar som de tror, vill och kan utveckla sin ungdomsverksamhet. Dessa föreningar kommer att kontaktas för att erbjudas stöd i sitt arbete, samt uppmuntras till att ta ungdomsdiplom och söka boverksstöd.

En nationell utbildningshelg ska arrangeras under våren för engagerade under 30 år. Efter träffen ska ett digitalt nätverk med unga byggas upp. Påverkansarbete i form av seminarier på konferenser, utskick och informations-spridning samt artiklar i tidskriften Bygdegården ska spridas i organisationen i syfte att engagera fler unga ledamöter.

Projektet Occupy bygdegården pågår i Dalarnas distrikt fram till sommaren. Ett projekt i syfte att få igång mer barn- och ungdomsverksamhet i medverkande föreningar. Under våren ska ett nytt projektdistrikt till Occupy bygdegården väljas och presenteras på distriktsstämman, för att sedan startas upp efter sommaren.

Bygdegårdarnas Riksförbund

08-440 51 90

info@bygdegardarna.se

www.bygdegardarna.se